

Regeringen
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande över promemorian Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret

Er beteckning: KN2024/01391

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Hallands län har följande synpunkter på förslagen i remissen:

- Bestämmelsen om lagring och hantering av kemiska produkter bör göras tillfällig på samma sätt som övriga förslag.
- Krav på skyndsam hantering bör mildras, för att balansera den skevhet i kravställning för olika parter som finns i förslag till tillfällig förordning.
- Det bör uttryckligen anges i bestämmelse om undantag från vissa processuella regler, att tillämpningen av undantagsbestämmelser ska ske restriktivt.

Länsstyrelsen i Hallands län lämnar en generell synpunkt på behovet av en tillfällig förordning:

Ett alternativ till en tillfällig förordning skulle kunna vara att resurser fördelas, i kombination med ett prioriterat uppdrag till aktuella instanser, för att möjliggöra erforderlig prövning inom den ordinarie prövningsprocessen.

Avsnitt 6.3.1 Lagring av bränslen och andra kemiska produkter

Länsstyrelsen i Hallands län anser att det är olämpligt att bestämmelsen om lagring och hantering av kemiska produkter görs permanent. Bestämmelsen bör göras tillfällig, på samma sätt som övriga förslag i remissen. Länsstyrelsen har förståelse för att det kan finnas en övergångsproblematik som behöver hanteras, men det bör i så fall hanteras under en klart avgränsad period.

Miljöbalkens bestämmelser syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Reglerna för tillstånds- och anmälningsplikt för miljöfarliga verksamheter är desamma, oavsett vem som bedriver verksamheten. De gäller lika för försvarsverksamheter som för andra verksamheter. Att i fredstid ha en reglering för försvaret (Försvarsmakten, Fortifikationsverket och Försvarets materielverk) som avviker så pass kraftigt mot vad som i normalfallet gäller framstår som orimligt. Miljöpåverkan från en av försvarets anläggningar är inte mindre än miljöpåverkan från civil motsvarighet. Prövningsnivån för en viss typ av anläggning bör vara densamma, oavsett vem som är verksamhetsutövare.

Att ge försvaret en permanent lättnad i regelverket, som innebär stor avvikelse för vad som generellt gäller riskerar inverka negativt på förtroendet för myndigheter, staten och samhället. Tillit till och förtroende för staten och myndigheter är viktigt för en fungerande rättsstat. Det har också med rättssäkerhet att göra, att alla är lika inför lagen och att tillämpningen av lagen är förutsägbar. Att det finns juridisk trygghet för den enskilde och det allmänna, att deras intressen tillvaratas. Även ur detta perspektiv är det rimligt att gränserna för anmälningsplikt och tillståndsplikt är densamma oavsett vilken aktören är.

Förslaget om permanent ändring i Miljöprövningsförordningen (2013:251) innebär oklarheter för ett tillstånds rättskraft. Det är inte acceptabelt. Frågan om ett tillstånds rättskraft avseende den permanenta ändringen av Miljöprövningsförordningen är inte särskilt analyserat i remissunderlaget. (Den analys som gjorts finns i remissen under rubriken 6.4 *Ändring av villkor eller bestämmelser i befintliga tillstånd*, s. 41.) Det är således oklart hur ett tillstånd till lagring och hantering av kemiska produkter, meddelat av prövningsmyndighet, och med ändringar av villkor i tillståndet

gjorda av försvarsinspektören för hälsa och miljö förhåller sig till varandra när den tillfälliga förordningen upphör att gälla.

Avsnitt 6.6 Krav på skyndsam hantering

I remissen framgår att den anmälande myndigheten har ansvar för att ta fram underlag som är tillräckligt. För tillsynsmyndigheten föreslås strikt handläggningstid på sex respektive tolv veckor, beroende på vad anmälan avser. Ärendet ska då vara tillräckligt utrett.

Om en handläggningstid är hårt reglerad riskerar bedömningen av till exempel huruvida ett underlag är tillräckligt eller ej, att förskjutas mot att anmälande myndighet har större mandat än vad som avses i frågan. En sådan skevhet riskerar bli problematisk. Ur miljöhänseende och med hänsyn till skydd för människors hälsa är det viktigt att ett ärende blir tillräckligt utrett, varför fokus även bör ligga på att underlaget är tillräckligt, snarare än ensidigt på strikt handläggningstid. Föreslagen reglering riskerar leda till att miljöbalken får en underordnad roll.

Om underlaget i ett ärende är tillräckligt saknas skäl för att handläggningen av ärendet ska dra ut på tiden, i synnerhet om ärendet har hög prioritet. Faktorer som påverkar handläggningstiden är till exempel kompletteringsföreläggande, tid för inhämtande av yttrande och hantering av inkomna synpunkter.

Länsstyrelsen bedömer att det är lämpligt att handläggningstiden regleras på motsvarande sätt som den regleras i miljöbalken, 9 kap. 6 c § och 11 kap. 9 b § tredje stycket, att den anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheten får påbörjas tidigast inom ett visst antal veckor om inte tillsynsmyndigheten bestämmer något annat. Tiderna kan då sättas till sex respektive tolv veckor i enlighet med förslaget.

Avsnitt 6.7 Undantag från vissa processuella regler

I den föreslagna tillfälliga förordningen lämnas i 13 § möjlighet för försvarsinspektören för hälsa och miljö att besluta om undantag från vissa processuella regler. Det bör i bestämmelsen anges att tillämpningen av undantagsbestämmelser ska ske restriktivt. Det måste vara tydligt och inte enbart framgå av förarbeten till den

tillfälliga förordningen, med hänvisning till MKB-direktivet, Europeiska kommissionen och praxis i EU-domstol.

Allmänna synpunkter

Behovet av en tillfällig förordning baseras främst på att handläggningstiden i den ordinarie prövningsprocessen är för lång. Ett alternativ till en tillfällig förordning skulle kunna vara att resurser fördelas, i kombination med ett prioriterat uppdrag till aktuella instanser, för att möjliggöra prövning inom den ordinarie prövningsprocessen. Åtgärder som idag omfattas av anmälningsplikt kommer oavsett att hanteras av försvarsinspektören för hälsa och miljö, då anmälan görs till tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen anser att det är grundläggande att det är samma regler som gäller oavsett vem som är verksamhetsutövare, med hänvisning till förtroende för myndigheter, staten och samhället, rättssäkerhet för den enskilde och det allmännas intressen och, inte minst, för människors hälsa och miljö.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av vikarierande länsråd Lovisa Ljungberg med miljöhandläggare Anna Helsing Abrahamsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också miljövårdsdirektör Per Leander medverkat.

Kopia

alexandra.venander@regeringskansliet.se

jonathan.andersson@regeringskansliet.se